

DOI: 10.33270/02253002.3

УДК 340.12

ЗУБКОВА Любов*

кандидат юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник секретаріату Вченої ради Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3090-912X>;

ГРИГОРЧУК Олена

науковий співробітник секретаріату Вченої ради Національної академії внутрішніх справ м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2437-8693>

Трансформація державної політики у сфері внутрішніх справ в умовах формування правової держави та громадянського суспільства в Україні

Анотація. Здійснено комплексний аналіз трансформації державної політики у сфері внутрішніх справ України в умовах поступового становлення правової держави, євроінтеграційних прагнень та активізації громадянського суспільства. Висвітлено ключові тенденції інституційного та нормативного оновлення, що охоплюють реформу правоохоронних органів, створення Національної поліції як сервісної служби нового типу, демілітаризацію структури Міністерства внутрішніх справ, удосконалення системи підготовки кадрів і впровадження сучасних стандартів професійної етики. Увагу зосереджено на концепції партнерської взаємодії поліції та громади («Community Policing»), яка передбачає налагодження довірливого діалогу між населенням і правоохоронними органами, залучення громадян до процесів забезпечення публічної безпеки, а також запровадження прозорих механізмів громадського контролю. Проаналізовано досягнення та обмеження реалізації реформ, зокрема проблеми їх формалізованого впровадження, низького рівня суспільної довіри, кадрового дефіциту, фрагментарності нормативного регулювання та збереження елементів авторитарної управлінської культури в окремих підрозділах. У дослідженні також схарактеризовано вплив воєнного стану на функціонування системи внутрішніх справ, зокрема розширення функціонального навантаження органів правопорядку в контексті гібридних загроз і збройної агресії. Розглянуто нові сфери діяльності, серед яких: документування воєнних злочинів, забезпечення правопорядку на деокупованих територіях, участь в евакуації населення, координація дій у надзвичайних ситуаціях, взаємодія з військовими структурами та міжнародними партнерами. На основі системного аналізу наукових джерел, правових актів і практики реформування обґрунтовано необхідність подальшої демократизації та інституційної модернізації системи внутрішніх справ. Підсумовано, що ефективне функціонування правоохоронної системи в постконфліктний період має ґрунтуватися на принципах верховенства права, підзвітності, відкритості, професійної автономії та стійкої взаємодії з громадянським суспільством, що є запорукою безпеки, соціальної стабільності й довіри громадян до державних інституцій.

Ключові слова: державна політика; внутрішні справи; правова держава; громадянське суспільство; Національна поліція; демократизація; реформа правоохоронних органів; війна; публічна безпека.

Історія статті:

Отримано: 05.08.2025

Переглянуто: 11.09.2025

Прийнято: 20.10.2025

Рекомендоване посилання:

Зубкова Л., Григорчук О. Трансформація державної політики у сфері внутрішніх справ в умовах формування правової держави та громадянського суспільства в Україні. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2025. № 2 (30). С. 24–30. DOI: 10.33270/02253002.3

*Відповідальний автор

© Зубкова Л., Григорчук О., 2025

Вступ

Формування в Україні правової держави та громадянського суспільства зумовлює потребу глибоких системних змін у сфері внутрішніх справ, яка є важливим інструментом забезпечення правопорядку, законності та безпеки. Трансформація державної політики в цій сфері є не лише інституційною або нормативною перебудовою, а й відображенням загального курсу держави на демократизацію, гуманізацію владних функцій, утвердження верховенства права, забезпечення прав і свобод людини.

Після Революції Гідності 2014 року вектор реформ у сфері внутрішніх справ набув нової інтенсивності, що позначилося на оновленні структури Міністерства внутрішніх справ, створенні нових органів (зокрема Національної поліції), реформуванні Державної прикордонної служби, ДСНС, Нацгвардії та впровадженні механізмів цивільного контролю. Проте реформа виявила низку суперечностей: повільність упровадження окремих ініціатив, недостатній рівень підзвітності та прозорості, слабка інтеграція принципів доброчесності й етичних стандартів у діяльність органів внутрішніх справ.

Водночас сучасні виклики – війна, гібридні загрози, внутрішня дестабілізація – вимагають переосмислення функціонального призначення системи внутрішніх справ, її ролі в забезпеченні не тільки публічної безпеки, а й стабільності правової системи, недопущення авторитарних практик та утвердження суспільної довіри до правоохоронних органів.

Метою цієї статті є аналіз трансформації державної політики у сфері внутрішніх справ в умовах становлення правової держави та громадянського суспільства в Україні, виявлення основних напрямів, досягнень і проблем у цій сфері, а також обґрунтування стратегічних орієнтирів подальших реформ.

Матеріали та методи

У контексті дослідження трансформації державної політики у сфері внутрішніх справ важливою теоретичною основою є Конституція України, яка закріплює принципи правової держави, демократії та пріоритету прав людини (ст. 1, 3, 17)¹. Ці положення є орієнтирами для формування змісту внутрішньої політики держави в умовах її оновлення та адаптації до європейських стандартів.

Серед публікацій українських науковців, які аналізують взаємозв'язок державної політики та суспільного розвитку, слід виокремити праці

М. В. Білоконя (2014), який розглядає інтеграцію соціально-політичних систем як підґрунтя для ефективного управління в умовах трансформації суспільства, а також А. О. Селіванова (2012), який акцентує на необхідності наукової та правової основи державної політики, зокрема у сфері публічного адміністрування. Цінні порівняльно-правові орієнтири запропоновано в монографії В. В. Копчі (2020), у якій висвітлено досвід правозахисної діяльності держав Центральної Європи як зразок для України.

Актуальність дослідження зумовлена також воєнним станом, у якому функціонують правоохоронні органи. У цьому контексті цінними є публікації О. С. Яри та О. П. Світличного (2024), які аналізують зміну функцій поліції в умовах збройного конфлікту. Статистичні показники довіри до правоохоронних органів, представлені в аналітичних звітах Центру Разумкова (Assessment of the situation..., 2025), демонструють обмежені результати реформ у частині формування громадської довіри.

Отже, наявна джерельна база засвідчує міждисциплінарний підхід до аналізу трансформації державної політики у сфері внутрішніх справ, а також значну залученість наукової, урядової та міжнародної спільноти до її концептуального осмислення та практичного впровадження.

Результати й обговорення

Трансформація державної політики у сфері внутрішніх справ є частиною ширших політико-правових перетворень, спрямованих на розбудову демократичної, соціальної, правової держави (ст. 1 Конституції України)². Основними методологічними орієнтирами таких перетворень є принципи верховенства права, публічності, підзвітності державних органів суспільству, пріоритету прав і свобод людини, а також принципи субсидіарності в діяльності органів публічної влади (Bilokon, 2014).

Державну політику у сфері внутрішніх справ розглядають не лише як сукупність управлінських заходів щодо охорони правопорядку, а як складний інститут, що поєднує правоохоронну, правозабезпечувальну, соціальну та правопросвітницьку функції. У цьому контексті важливо враховувати концептуальні положення нової публічної адміністрації, яка передбачає зміну характеру взаємодії між державою та громадянином – від адміністративного підпорядкування до сервісно орієнтованої моделі управління (Selivanov, 2012).

Після 1991 року Україна успадкувала радянську модель системи внутрішніх справ, що ґрунтується на репресивно-контрольному принципі, вона орієнтована насамперед на захист держави, а

¹ Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

² Там само.

не громадянина. Упродовж 1990–2000-х років трансформація мала переважно декларативний характер. Лише після Революції Гідності 2013–2014 років розпочато впровадження системних реформ.

Важливими чинниками цих змін стали:

- євроінтеграційний курс України, який передбачає гармонізацію національного законодавства й інституційних практик з європейськими стандартами (зокрема Принципами демократичного контролю над збройними силами та правоохоронними органами, ухваленими ПАРЄ);

- потреба в усуненні системної корупції в МВС і підвищенні рівня довіри до поліції та інших служб;

- громадський запит на безпеку, відкритість й ефективність, який став каталізатором для залучення експертів, громадських організацій, міжнародних партнерів до реформування.

2015 року одним із ключових етапів реформування сфери внутрішніх справ стало створення Національної поліції України¹. Цей крок засвідчив прагнення держави до впровадження принципово нової філософії правоохоронної діяльності, орієнтованої на права людини, відкритість, підзвітність і сервісну модель роботи. Водночас було реорганізовано патрульну службу, яка стала візитівкою реформи завдяки залученню нових, немілітаризованих кадрів, прозорим конкурсам і високим вимогам до професійної етики (Yara, & Svitlychnyi, 2024). Задля підтримки реформи було модернізовано систему підготовки кадрів МВС, зокрема реформовано відомчі навчальні заклади, адаптовано освітні програми до європейських стандартів, запроваджено сучасні методи підготовки правоохоронців із фокусом на комунікацію, деескалацію конфліктів і запобігання дискримінації (Yara, & Svitlychnyi, 2024).

Крім цього, розпочато демілітаризацію структур внутрішніх справ, що передбачала поступове позбавлення підрозділів надмірної військової організації, орієнтацію на правозастосовні, а не силові функції, зміну стилю взаємодії з громадянами. Було запроваджено нові стандарти добору кадрів, зокрема відкриті конкурси, обов'язкове тестування на поліграфі, перевірку доброчесності та професійної придатності кандидатів до служби. Водночас формувалися механізми громадського контролю, серед яких – поліцейські комісії за участю представників громадськості, громадські ради при МВС, моніторингові групи з прав людини, система оцінювання діяльності поліції на підставі індексу довіри. У низці регіонів упроваджено «паспорти безпеки громади» – інструмент спільної роботи поліції, органів місцевого

самоврядування й активістів над визначенням та усуненням локальних загроз безпеці (Chyzhov, 2021; Pendiura et al., 2025).

У центрі сучасної трансформації державної політики у сфері внутрішніх справ знаходиться ідея демократичного управління, що є ключовою концепцією в побудові відкритої, підзвітної та орієнтованої на права людини моделі державної влади. У цьому контексті демократичне управління розуміють не лише як прозорість і звітність діяльності відповідних органів, а й як активне залучення громадян і громадянського суспільства до процесів формування, реалізації, моніторингу й оцінювання політик у сфері безпеки та правопорядку. Ідеться про зміну логіки взаємодії між державою та суспільством – від вертикального адміністративного контролю до горизонтального партнерства (Didenko, 2020).

Принципи відкритого врядування (good governance) передбачають обов'язкову участь широкого кола зацікавлених сторін у прийнятті управлінських рішень, доступність інформації про діяльність органів внутрішніх справ, забезпечення процедурної справедливості та можливості правового впливу громадян на якість публічних послуг. У межах цього підходу важливе значення має впровадження інструментів електронної демократії, які дають змогу громадянам подавати електронні звернення, оцінювати роботу правоохоронців, реєструвати скарги в онлайн-режимі, користуватися цифровими сервісами (зокрема «МВС: Інформ», «Поліція онлайн», інтерактивні карти правопорушень тощо) (Siryi, 2024).

Окрім того, реалізація демократичного управління передбачає розвиток інституцій громадського контролю, таких як поліцейські комісії, наглядові ради, моніторингові візити до відділень поліції, а також механізми незалежного розслідування порушень з боку правоохоронців. Успішним прикладом упровадження такої взаємодії є практика партнерських проєктів між поліцією та громадськими організаціями, які спільно працюють над профілактикою злочинності, медіацією конфліктів у громадах, формуванням «паспортів безпеки» й індексів довіри. Усе це створює передумови для посилення легітимності правоохоронної діяльності, зниження рівня недовіри та формування нової політико-правової культури співжиття держави і суспільства. Важливе значення ці процеси мають в умовах децентралізації та розвитку територіальних громад, за яких активно реалізуються інноваційні підходи до організації публічної безпеки:

- створення центрів безпеки громадян на базі об'єднаних територіальних громад (ОТГ), що забезпечують функціонування підрозділів поліції, пожежної безпеки та медичної допомоги в одному просторі;

- укладення меморандумів між поліцією та органами місцевого самоврядування, що визна-

¹ Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

чають спільну відповідальність за безпеку на території;

- упровадження програм «Community Policing», або партнерської взаємодії поліції та громади, що орієнтована на спільне виявлення проблем безпеки, профілактику правопорушень і зниження рівня латентної злочинності (Community Policing Support...);

- використання цифрових інструментів зворотного зв'язку, таких як сервіси «Поліція онлайн», «Скарга на поліцейського», мобільні додатки «МВС: інформація», що підвищує рівень прозорості й оперативності реагування (Community Policing Support...).

Роль громадянського суспільства в процесі реформ суттєво посилюється. Низка інституцій, серед яких Українська фундація правової допомоги, Експертний центр з прав людини, Центр громадянських свобод, «DOZORRO», «Реанімаційний пакет реформ», здійснюють незалежний аудит безпекової політики, аналізують дотримання прав людини в діяльності поліції, супроводжують стратегічне планування реформ, беруть участь у підготовці аналітичних доповідей та альтернативних звітів до міжнародних органів (Kobko, Y., & Kobko, V., 2021).

Попри позитивні зрушення, реформа внутрішніх справ в Україні не позбавлена системних складнощів. Насамперед ідеться про формалізм у реалізації окремих змін: зовнішня модернізація не завжди передбачає глибинну трансформацію управлінської культури та світоглядних орієнтирів працівників. Часто зміни обмежуються символічними діями – зміною форми, назви, емблем, без належного внутрішнього наповнення. Суттєвою проблемою є опір так званих «внутрішніх еліт», збереження корпоративної солідарності, яка іноді перешкоджає виявленню та притягненню до відповідальності недобросовісних правоохоронців (Прумаков, 2024).

Рівень довіри до поліції залишається нестійким. За даними Центру Разумкова, 2023 року позитивно поліцію оцінювали лише 36 % громадян. Цей показник значно нижчий у сільських громадах і на деокупованих територіях, де поліцію часто сприймають як дистанційований і недоступний орган (Assessment of the situation..., 2025). Також значним є дефіцит фінансування реформи: модернізація інфраструктури, цифровізація, підвищення оплати праці, розширення штату аналітиків і психологів – усе це потребує стратегічного фінансового забезпечення, яке ускладнене умовами війни та бюджетного дефіциту (Assessment of the situation..., 2025).

З початком повномасштабної агресії Російської Федерації проти України 2022 року система внутрішніх справ зазнала колосального навантаження. Органи МВС забезпечують евакуацію населення, розбір завалів, ідентифікацію тіл загиблих, документування воєнних злочинів, функціонування систем цивільного захисту. У

нових умовах змінилася і сутність безпекової політики: акценти зміщено на гнучкість, кризову мобільність, управління ризиками.

У цьому контексті реформування внутрішніх справ набуло нових векторів:

- зміцнення спроможності поліції до дій у надзвичайних ситуаціях – створення спецпідрозділів швидкого реагування, логістичне забезпечення, навчання кризового управління;

- інтеграція міжнародного гуманітарного права та практики фіксації міжнародних злочинів у роботу слідчих і криміналістів (у співпраці з Офісом Генерального прокурора, Офісом прокурора МКС, EUAM) (Computer Emergency Response...);

- посилення кібербезпеки, протидія інформаційно-психологічним операціям (ІПСО), боротьба з російськими бот-мережами, фейками та дезінформацією (Ablazov, & Hordiienko, 2020);

- розширення співпраці з міжнародними партнерами: EUAM, FRONTEX, UNDP, ICMP, ICRC, які надають експертну, технічну та фінансову допомогу (Computer Emergency Response...; Petrenko, 2011).

Отже, трансформація внутрішніх справ в умовах воєнного стану потребує переосмислення традиційних підходів до управління, поєднання функцій безпеки та правозахисту, оновлення нормативної бази, розвитку людського капіталу і зміцнення інституційної стійкості. Головне – зберегти демократичні орієнтири реформ, не допустивши авторитарного дрейфу та зниження стандартів прав людини під гаслом надзвичайності.

З огляду на зазначені виклики подальший розвиток державної політики у сфері внутрішніх справ має бути спрямовано на: інституційне посилення демократичного контролю за діяльністю поліції, ДСНС, Нацгвардії; оновлення концептуальних засад діяльності МВС як системотворювального органу, зокрема перегляд функціонального навантаження; розвиток людського капіталу в органах внутрішніх справ (освіта, мотивація, психологічна стійкість, антикорупційні запобіжники); цифровізацію сфери внутрішніх справ як засобу прозорості, ефективності й інноваційності управління; поглиблення партнерства з громадянським суспільством – на основі довіри, спільної відповідальності та активної участі в прийнятті рішень.

Висновки

Реформа державної політики у сфері внутрішніх справ України є ключовим компонентом процесу демократизації та утвердження принципів правової держави. Вона має комплексний характер і передбачає не лише зміну інституційної структури та нормативно-правової бази, а й трансформацію управлінської культури, механізмів прийняття рішень, форм взаємодії з громадянами.

Аналіз основних етапів трансформації засвідчує наявність як значущих досягнень (створення Національної поліції, реорганізація підготовки кадрів, розбудова механізмів громадського контролю, упровадження принципів «Community Policing», діджиталізація), так і системних викликів. Серед останніх – збереження елементів авторитарної моделі управління, опір «старих еліт», фрагментарність змін, недостатній рівень довіри громадян, обмежене фінансування реформ.

В умовах повномасштабної війни трансформація сфери внутрішніх справ набула нових аспектів. Органи МВС стали ключовими в забезпеченні національної безпеки, правопорядку, фіксації воєнних злочинів, евакуації та реагуванні

на гуманітарні катастрофи. Ці обставини засвідчили як підвищену адаптивність системи до криз, так і потребу в подальшому інституційному оновленні відповідно до міжнародних стандартів прав людини та гуманітарного права.

Водночас незмінним орієнтиром реформи має залишатися забезпечення балансу між безпекою та правами людини, верховенством права й ефективністю дій. Саме інтеграція демократичних засад, партнерство з громадянським суспільством і забезпечення підзвітності державних інституцій стануть запорукою ефективних і послідовних змін у сфері внутрішніх справ та їх відповідності викликам сучасного суспільства.

References

- [1] Ablazov, I.V., & Hordiienko, L.O. (2020). The factor of state-centricity of the national security system of Ukraine and the use of British experience in implementing the concept of human security. *Political Life*, 2, 111-117. DOI: 10.31558/2519-2949.2020.2.15
- [2] Assessment of the situation in the country, trust in social institutions, politicians, officials and public figures, attitude to elections during the war, belief in victory (February-March 2025). *Site "Razumkov Center"*. Retrieved from <https://razumkov.org.ua/napiamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-institutiv-politykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-stavlennia-do-vyboriv-pid-chas-viiny-vira-v-peremogu-liutyiberezen-2025r>
- [3] Bilokon, M.V. (2014). Society and the state in the context of integration of socio-political systems. *Current problems of state administration*, 2, 182-189.
- [4] Chyzhov, D.A. (2021). State policy of ensuring human rights in the sphere of national security in the context of digitalization. *Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 4(121), 46-50. DOI: 10.56215/01211214.46
- [5] Community Policing Support. Community Safety and Police Management. *Site "EUAM Ukraine"*. Retrieved from <https://www.euam-ukraine.eu/our-mission/what-we-do/community-policing/>
- [6] Computer Emergency Response Team of Ukraine. *Site "Computer Emergency Response Team of Ukraine"*. Retrieved from <https://cert.gov.ua>
- [7] Didenko, A.S. (2020). The goal, objectives and principles of state policy in the field of countering cybercrime. *Law and Security*, 1(76). DOI: 10.32631/pb.2020.1.07
- [8] Kobko, Y.V., & Kobko, V.A. (2021). Relevant Problems of Implementing State Policy in the Field of Ensuring Information Security of Ukraine. *Law and Safety*, 81(2), 104-110. DOI: 10.32631/pb.2021.2.13
- [9] Kopcha, V.V. (2020). *The human rights protection function of the states of Central Europe: theoretical and comparative legal aspects*. Kherson: Helvetika.
- [10] Pendiura, M.M., Petrovskyi, A.V., & Tykhomyrov, D.O. (et al.). (2025). *State policy in the sphere of national security: legal aspect*. Kyiv: 7BTs. Retrieved from <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/37021>
- [11] Petrenko, I. (2011). The essence of state policy and state target programs. *Viche*, 10, 23-25.
- [12] Prymakov, K. (2024). Analysis of the current state and trends in the development of regulatory and legal regulation of state policy in the field of national security. *Scientific Bulletin of the Dnipro State University of Internal Affairs*, 3, 104-109. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-3-104-109
- [13] Selivanov, A.O. (2012). From the legal to the constitutional state: the path of theory and practice of evolutionary changes. *Almanac of law*, 3, 19-21. Retrieved from <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/63853>
- [14] Siryi, Yu.M. (2024). The Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the system of central executive bodies. *Academic notes of the V.I. Vernadsky Tavrichesky National University. Series "Public Management and Administration"*, 35(74), 3, 65-69. DOI: 10.32782/TNU-2663-6468/2024.3/13
- [15] Yara, O.S., & Svitlychnyi, O.P. (2024). Functions of law enforcement agencies of Ukraine under martial law. *Analytical and Comparative Law*, 4, 472-476. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.04.78

Список використаних джерел

- [1] Аблазов І. В., Гордієнко Л. О. Фактор державоцентричності системи національної безпеки України та використання британського досвіду впровадження концепції безпеки людини. *Політичне життя*. 2020. № 2. С. 111–117. DOI: 10.31558/2519-2949.2020.2.15
 - [2] Оцінка ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів, ставлення до виборів під час війни, віра в перемогу (лютий–березень 2025 р.). *Центр Разумкова* : [сайт]. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-institutiv-politykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-stavlennia-do-vyboriv-pid-chas-viiny-vira-v-peremogu-liutyiberezen-2025r>
 - [3] Білоконь М. В. Суспільство та держава в контексті інтеграції соціально-політичних систем. *Актуальні проблеми державного управління*. 2014. № 2. С. 182–189.
 - [4] Чижов Д. А. Державна політика забезпечення прав людини у сфері національної безпеки в умовах цифровізації. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 4 (121). С. 46–50. DOI: 10.56215/01211214.46
 - [5] Community Policing Support. Community Safety and Police Management. *EUAM Ukraine* : [site]. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/our-mission/what-we-do/community-policing/>
 - [6] Команда реагування на комп'ютерні надзвичайні ситуації України. *Computer Emergency Response Team of Ukraine* : [site]. URL: <https://cert.gov.ua>
 - [7] Діденко А. С. Мета, завдання та принципи державної політики у сфері протидії кіберзлочинності. *Право і безпека*. 2020. № 1 (76). DOI: 10.32631/pb.2020.1.07
 - [8] Kobko Y. V., Kobko V. A. Relevant Problems of Implementing State Policy in the Field of Ensuring Information Security of Ukraine. *Law and Safety*. 2021. No. 81 (2). P. 104–110. DOI: 10.32631/pb.2021.2.13
 - [9] Копча В. В. Правозахисна функція держав Центральної Європи: теоретичні та порівняльно-правові аспекти : монографія. Херсон : Гельветика, 2020. 394 с.
 - [10] Державна політика у сфері національної безпеки: правовий аспект : монографія / [М. М. Пендюра, А. В. Петровський, Д. О. Тихомиров та ін.]. Київ : 7БЦ, 2025. 208 с. URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/37021>
 - [11] Петренко І. Сутність державної політики та державних цільових програм. *Віче*. 2011. № 10. С. 23–25.
 - [12] Примаков К. Аналіз сучасного стану та тенденції розвитку нормативно-правового регулювання державної політики у сфері національної безпеки. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 3. С. 104–109. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-3-104-109
 - [13] Селіванов А. О. Від правової до конституційної держави: шлях теорії та практики еволюційних змін. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 19–21. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/63853>
 - [14] Сірий Ю. М. Міністерство внутрішніх справ України у системі центральних органів виконавчої влади. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Публічне управління та адміністрування»*. 2024. Т. 35 (74). № 3. С. 65–69. DOI: 10.32782/TNU-2663-6468/2024.3/13
 - [15] Яра О. С., Світличний О. П. Функції правоохоронних органів України в умовах режиму воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. С. 472–476. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.04.78
-

ZUBKOVA Liubov

PhD in Law, Senior Research Fellow at the Secretariat Academic Council of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3090-912X>;

HRYHORCHUK Olena

Senior Research Fellow at the Secretariat Academic Council of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2437-8693>

Transformation of State Policy in the Field of Internal Affairs in the Context of the Formation of a Rule of Law and Civil Society in Ukraine

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the transformation of state policy in the field of internal affairs of Ukraine in the context of the gradual establishment of a constitutional state, European integration aspirations and the activation of civil society. The author highlights the key trends of institutional and regulatory renewal, which include the reform of law enforcement agencies, the creation of the National Police as a new type of service service, the demilitarization of the structure of the Ministry of Internal Affairs, the improvement of the personnel training system and the introduction of modern standards of professional ethics. Particular attention is paid to the concept of partnership between the police and the community ("community policing"), which involves the establishment of a trusting dialogue between the population and law enforcement agencies, the involvement of citizens in the processes of ensuring public safety, as well as the introduction of transparent mechanisms of public control. The author analyzes the achievements and limitations of the implementation of reforms, in particular the problems of their formalized implementation, low level of public trust, personnel shortage, fragmentation of regulatory regulation and the preservation of elements of authoritarian management culture in individual units. The study also describes the impact of martial law on the functioning of the internal affairs system, in particular the expansion of the functional workload of law enforcement agencies in the context of hybrid threats and armed aggression. New areas of activity are considered - documentation of war crimes, ensuring law and order in de-occupied territories, participation in the evacuation of the population, coordination of actions in emergency situations, interaction with military structures and international partners. Based on a systematic analysis of scientific sources, legal acts and reform practice, the need for further democratization and institutional modernization of the internal affairs system is substantiated. It is concluded that the effective functioning of the law enforcement system in the post-conflict period should be based on the principles of the rule of law, accountability, openness, professional autonomy and sustainable interaction with civil society, which is a guarantee of security, social stability and citizens' trust in state institutions.

Keywords: state policy; internal affairs; rule of law; civil society; National Police, democratization; reform of law enforcement; war; public security.